

Задължителна регистрация по ДДС

Задължителна регистрация по общия ред · нормативна уредба към 21.08.2026 г.

Регистрацията по Закона за данък върху добавената стойност е задължителна и по избор. Тук е разгледана **задължителната регистрация по общия ред** — тази, която възниква при надвишаване на праг за оборот или при първа облагаема доставка в страната от лице, установено извън нея.

Кой текст е приложим днес: разпоредбата за задължителна регистрация по общия ред е изцяло преработена с изменение, обнародвано в Държавен вестник, бр. 115 от 30 декември 2025 г., в сила от **1 януари 2026 г.** Оборътът вече се следи по календарна година, а праговете са определени в евро. (ЗДДС, чл. 96; ДВ, бр. 115 от 2025 г.)

Съдържание

1. Кой е длъжен да се регистрира
2. Годишен оборот в страната
3. Какво не се включва в оборота
4. Еднородна дейност в един обект
5. Трансгранични доставки и оборот в Съюза
6. Срокове за подаване на заявлението
7. Кога регистрацията може да бъде отказана

1. Кой е длъжен да се регистрира

Лица, установени в България

Всяко данъчно задължено лице, което е установено със седалище и адрес на управление на територията на страната, а когато няма такова седалище — с постоянен адрес или с обичайно пребиваване на територията на страната, е длъжно да се регистрира по закона, когато годишният му оборот в страната надвиши **националния праг от 51 130 евро**. (ЗДДС, чл. 96, ал. 1)

Лица, установени в друга държава членка, които прилагат в България режима за малки предприятия в Европейския съюз

Всяко данъчно задължено лице, което е установено със седалище и адрес на управление на територията на друга държава членка, а когато няма такова седалище — с постоянен адрес или с обичайно пребиваване на територията на друга държава членка, независимо дали има постоянен обект на територията на страната, и което прилага в страната режима за малки предприятия в Европейския съюз, е длъжно да се регистрира, когато:

1. годишният му оборот в страната надвиши националния праг от **51 130 евро**, или
2. годишният му оборот в Съюза надвиши прага в Съюза от **100 000 евро**.

(ЗДДС, чл. 96, ал. 2)

Лица, установени в друга държава членка, които не прилагат в България режима за малки предприятия

Всяко такова лице — независимо дали има постоянен обект на територията на страната — е длъжно да се регистрира **преди датата, на която става изискуем данъкът за първата облагаема доставка с място на изпълнение на територията на страната**. Това не се

прилага за извършени доставки, за които лицето прилага режим в Съюза, нито за извършени от лицето доставки, по които данъкът е изискуем от получателя. (ЗДДС, чл. 96, ал. 3)

Лица, установени извън Европейския съюз

Всяко данъчно задължено лице, което не е установено със седалище и адрес на управление или с постоянен адрес или с обичайно пребиваване на територията на Европейския съюз, независимо дали има постоянен обект на територията на Съюза, е длъжно да се регистрира преди датата, на която става изискуем данъкът за първата облагаема доставка с място на изпълнение на територията на страната. Това не се прилага за извършени доставки, за които лицето прилага режим в Съюза или режим извън Съюза, нито за извършени от лицето доставки, по които данъкът е изискуем от получателя. (ЗДДС, чл. 96, ал. 4)

Лице	Основание за регистрация	Кога
Установено в страната	Годишен оборот в страната над 51 130 евро	След надвишаване на прага
Установено в друга държава членка, прилага в страната режима за малки предприятия в ЕС	Годишен оборот в страната над 51 130 евро или годишен оборот в Съюза над 100 000 евро	След надвишаване на съответния праг
Установено в друга държава членка, не прилага режима за малки предприятия в ЕС	Първа облагаема доставка с място на изпълнение в страната	Преди данъкът за нея да стане изискуем
Установено извън Европейския съюз	Първа облагаема доставка с място на изпълнение в страната	Преди данъкът за нея да стане изискуем

Кога данъкът е изискуем от получателя: когато доставчикът е данъчно задължено лице, което не е установено на територията на страната, и доставката е с място на изпълнение на територията на страната и е облагаема, данъкът е изискуем от получателя при: **доставка на газ** чрез система за природен газ, разположена на територията на Европейския съюз, или чрез мрежа, свързана с такава система, **доставка на електрическа енергия** или на **топлинна или хладилна енергия** чрез топлофикационни или охладителни мрежи — когато получателят е регистрирано по закона лице; и при **доставка на услуги** — когато получателят е данъчно задължено лице, с изключение на случаите, когато доставчикът има регистрация за прилагане в страната на режима за малки предприятия в Европейския съюз. (ЗДДС, чл. 82, ал. 2)

Какво са режимите, посочени като изключение:

Режим в Съюза — специален режим, за прилагането на който има право да се регистрира данъчно задължено лице, което извършва доставки на услуги с получатели данъчно незадължени лица и с място на изпълнение на територията на друга държава членка, в която лицето не е установено, и/или вътреобщностни дистанционни продажби на стоки на данъчно незадължени лица, и/или вътрешни дистанционни продажби на стоки на данъчно незадължени лица. (ЗДДС, чл. 156, ал. 1)

Режим извън Съюза — специален режим, за прилагането на който има право да се регистрира данъчно задължено лице, което извършва доставки на услуги с място на изпълнение на територията на държава членка с получатели данъчно незадължени лица, не е установено на територията на Европейския съюз и не е регистрирано за прилагането на този режим в друга държава членка. (ЗДДС, чл. 154, ал. 1)

Режим за малки предприятия в Европейския съюз — режим, който данъчно задължено

лице, установено в друга държава членка, може да избере да прилага в България, когато е регистрирано за целите на режима в държавата членка на установяването си и годишният му оборот в Съюза не надвишава прага в Съюза, а оборотът му в страната — националният праг. Лицето, което прилага режима, не начислява данък върху добавената стойност за доставките, по отношение на които режимът се прилага. (ЗДДС, чл. 168б, ал. 4, чл. 168е, ал. 2 и чл. 168к, ал. 1)

2. Годишен оборот в страната

Годишният оборот в страната е общата сума от данъчните основи на извършените **през календарната година** с място на изпълнение на територията на страната от данъчно задълженото лице:

1. доставки, които са облагаеми по общия ред за облагане на закона, включително вътреобщностни доставки на стоки;
2. доставки, които са освободени с право на приспадане на данъчен кредит;
3. доставки на финансови услуги;
4. доставки на застрахователни услуги;
5. освободени доставки на недвижими имоти.

(ЗДДС, чл. 168в, ал. 1)

Доставки, освободени с право на приспадане на данъчен кредит (облагаеми с нулева ставка) са: доставката на стоки, изпращани или превозвани извън територията на Европейския съюз; международният транспорт на пътници; международният транспорт на стоки; доставката, свързана с международен транспорт; доставката, свързана с международния стоков трафик; доставката по обработка на стоки; доставката на злато за централни банки; доставката, свързана с безмитна търговия; доставката с получател лице, управляващо електронен интерфейс; доставката на услуги, предоставяни от агенти, брокери и други посредници; доставката на свързани с внос услуги; доставката на ваксини срещу COVID-19 и на ин витро диагностични медицински изделия. (ЗДДС, глава трета, чл. 28 – 36б)

Доставки на финансови услуги са: договарянето, отпускането и управлението на кредит срещу насрещна престация (лихва) от лицето, което го отпуска, включително при доставка на стоки при условията на договор за лизинг; договарянето на гаранции и сделки с гаранции или ценни книжа, установяващи права върху парични вземания, както и управлението на гаранции от кредитора; сделката, включително договарянето, свързана с платежни сметки, платежни услуги, електронни пари, плащания, дългове, вземания, чекове и други подобни договорни инструменти, без сделката по събиране на дългове и факторинг и отдаване под наем на сейфове; сделката, включително договарянето, свързана с валута, банкноти и монети, използвани като законно платежно средство; сделката, включително договарянето, свързана с дружествени дялове, акции или други ценни книжа и техни деривати, с изключение на управлението и отговорното пазене; управлението на дейността на колективни инвестиционни схеми, национални инвестиционни фондове и пенсионни фондове и предоставянето на инвестиционни консултации; сделката, включително договарянето, свързана с финансови фючърс и опции; управлението на алтернативни инвестиционни фондове, определени като специални инвестиционни фондове. (ЗДДС, чл. 46, ал. 1)

Доставки на застрахователни услуги е извършването на застрахователни и презастрахователни услуги, включително на свързаните с тях услуги, извършвани от

Авансови плащания

При определяне на годишния оборот в страната се включват и сумите от получените авансови плащания за посочените по-горе доставки, с изключение на получените авансови плащания преди възникване на данъчното събитие при вътреобщностна доставка — а то възниква на датата, на която би възникнало данъчното събитие при доставка на територията на страната. (ЗДДС, чл. 168в, ал. 8 и чл. 51, ал. 1)

Кой данъчен режим се взема предвид

При определяне на годишния оборот в страната се взема предвид данъчният режим на доставките към датата на възникване на данъчното събитие или към датата на плащането, преди да е възникнало данъчното събитие за доставката. (ЗДДС, чл. 168в, ал. 9)

Лица, които прилагат специален ред на облагане

Годишният оборот в страната на данъчно задължено лице, което прилага реда за **туристически услуги**, специалния ред на облагане на **маржа на цената** при стоки втора употреба, произведения на изкуството, предмети за колекции и антикварни предмети, или реда за **инвестиционно злато**, е общата сума, която лицето е получило или ще получи от клиента или от третото лице за доставката, включително всички пряко свързани с тази доставка елементи, с които се увеличава данъчната основа: всички други данъци и такси, в т.ч. акциз, когато такива са дължими за доставката; всички субсидии и финансиранятия, пряко свързани с доставката; съпътстващите разходи, начислени от доставчика на получателя, като например комисиона, опаковане, транспорт, застраховка и други, пряко свързани с доставката; стойността на обикновените или обичайните опаковъчни материали или контейнери, ако не подлежат на връщане или ако получателят не е данъчно задължено лице. (ЗДДС, чл. 168в, ал. 5, глави шестнадесета, седемнадесета и деветнадесета, и чл. 26, ал. 3)

Преобразуване, прехвърляне на предприятие и непарична вноска

При определяне на годишния оборот в страната се включва и оборотът, реализиран от преобразуващия се или от отчуждителя, когато той е данъчно задължено лице, което не е регистрирано на основание задължителна регистрация по общия ред или регистрация по избор през текущата календарна година на преобразуването или прехвърлянето, в случаите на:

1. преобразуване на търговско дружество по реда на глава шестнадесета от Търговския закон;
2. прехвърляне на предприятие по реда на чл. 15 или 60 от Търговския закон;
3. извършване на непарична вноска в търговско дружество — само при непарична вноска на предприятие или обособена част от него.

При отделяне или разделяне, както и при непарична вноска на обособена част от предприятие се взема предвид оборотът, реализиран при осъществяване на прехвърлените дейности от преобразуващия се или от отчуждителя, а при невъзможност същият да бъде определен в зависимост от дейностите — пропорционално на прехвърлените активи. (ЗДДС, чл. 168в, ал. 10 и чл. 10, ал. 1, т. 1 – 3)

3. Какво не се включва в оборота

В годишния оборот в страната не се включват извършените от лицето:

1. доставките на финансови услуги, на застрахователни услуги и освободените доставки на недвижими имоти, **когато тези доставки са съпътстващи**;
2. доставките на **дълготрайни активи**, използвани в дейността на лицето.

(ЗДДС, чл. 168в, ал. 2)

Съпътстваща доставка е доставка, която не е свързана с обичайната икономическа дейност на лицето, има второстепенен или случаен характер. (ЗДДС, § 1, т. 105 от допълнителните разпоредби)

Дълготрайни активи са представляващите част от стопанските активи на данъчно задълженото лице: недвижими имоти и превозни средства; както и различни от тях стоки и услуги, които са или биха били дълготрайни активи по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане с данъчна основа при придобиване, производство или внос, равна на или по-голяма от 5000 лв. (ЗДДС, § 1, т. 83 от допълнителните разпоредби) Стойността е записана в закона в левове. Съгласно Закона за въвеждане на еврото в Република България стойностите в левове в съществуващите правни инструменти се считат за стойности в евро, като се разделят на официалния курс 1,95583 и се закръгляват до втория знак — **2 556,46 евро**. (ЗВЕРБ, чл. 11, ал. 2 и чл. 12 – 13)

4. Еднородна дейност в един обект

При последователното извършване на еднородна дейност в един и същ търговски обект в страната от две или повече свързани лица или лица, действащи съгласувано, в годишния оборот в страната на всяко следващо лице се включва оборотът, реализиран в обекта от всички лица, извършвали последователно дейността в съответния обект преди него **през текущата календарна година**, и се счита за оборот, реализиран от съответното лице през първия ден на започване на еднородната дейност в обекта от това лице.

Дейността се приема, че е еднородна, когато е налице идентичност по отношение на две или повече от характеристиките относно:

- предлаганите стоки или услуги,
- ползваните активи,
- персонала,
- търговската марка или наименованието на обекта,
- доставчиците или клиентите.

Не се приема, че е налице последователно извършване от две лица на еднородна дейност, когато е налице прекъсване на дейността за повече от един месец от датата на преустановяване на дейността от предходното лице до датата на започване на дейността от лицето, определящо оборота. (ЗДДС, чл. 168в, ал. 3 и 4)

Свързани лица са: съпрузите, роднините по права линия, по съребрена — до трета степен включително, и роднините по сватовство — до втора степен включително; работодател и работник; съдружниците; лицата, едното от които участва в управлението на другото или на негово дъщерно дружество; лицата, в чийто управителен или контролен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, включително когато физическото лице представлява друго лице; дружество и лице, което притежава повече от 5 на сто от дяловете или акциите, издадени с право на глас в дружеството; лицата, едното от които упражнява контрол спрямо другото; лицата, чиято дейност се контролира от трето лице или от негово дъщерно дружество; лицата, които съвместно контролират трето лице или негово дъщерно дружество; лицата, едното от които е търговски представител на другото; лицата, едното от които е направило дарение на другото; лицата, които участват пряко или косвено в управлението, контрола или капитала на друго лице или лица, поради което между тях могат да се уговорят условия, различни от обичайните; както и местно и чуждестранно лице при сделка, когато чуждестранното лице е регистрирано в държава извън Европейския съюз с повече от 60 на сто по-ниско данъчно облагане и тази държава отказва или не е в състояние да обмени информацията относно осъществяваните сделки. (ЗДДС,

Лица, действащи съгласувано са лица, в управлението, контрола и/или капитала на които участват свързани лица — съпрузи и роднини, работодател и работник, съдружници, както и лица, едното от които е направило дарение на другото; или лица, от взаимоотношенията между които или между всяко от тях и трето лице според съществуващата между тях икономическа, организационна, семейна или друга обвързаност може да се направи извод, че действат съгласувано и между тях могат да се уговорят условия, различни от обичайните. (ЗДДС, § 1, т. 93 от допълнителните разпоредби)

5. Трансгранични доставки и оборот в Съюза

Кога чуждестранните дистанционни доставки влизат в оборота в страната

При определяне на годишния оборот в страната на данъчно задължено лице, установено на територията на друга държава членка, което извършва дистанционни доставки на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, на услуги за радио- и телевизионно излъчване и на услуги, извършвани по електронен път, по които получател е данъчно незадължено лице, с място на изпълнение на територията на страната, се включват сумите от данъчните основи на тези доставки, ако лицето е регистрирано за режим в Съюза в държавата членка на установяване и не прилага в страната режима за малки предприятия в Европейския съюз, или е регистрирано по общия ред в България. (ЗДДС, чл. 168в, ал. 6 и чл. 21, ал. 6)

Кога доставките към други държави членки не влизат в оборота в страната

При определяне на годишния оборот в страната на данъчно задължено лице, установено на територията на страната, не се включва стойността на извършените от него дистанционни доставки на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, на услуги за радио- и телевизионно излъчване и на услуги, извършвани по електронен път, по които получател е данъчно незадължено лице, с място на изпълнение на територията на други държави членки, когато лицето:

1. е регистрирано за режим в Съюза и не прилага режима за малки предприятия в Европейския съюз в държавата членка, в която е мястото на изпълнение на тези доставки, или
2. е регистрирано по общия ред за облагане с данък върху добавената стойност в тази държава членка съгласно нейното законодателство.

(ЗДДС, чл. 168в, ал. 7)

Годишен оборот в Съюза

При определяне на годишния оборот в Съюза се включват доставките с място на изпълнение на територията на страната, които формират годишния оборот в страната, и доставките с място на изпълнение на територията на всички останали държави членки. Прагът в Съюза е **100 000 евро**. (ЗДДС, чл. 168в, ал. 11 и чл. 96, ал. 2, т. 2)

6. Срокове за подаване на заявлението

Всяко данъчно задължено лице, което е длъжно да се регистрира, подава заявление за регистрация по образец, определен в правилника за прилагане на закона, в компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите:

Случай	Срок
Лице, установено в страната, и лице от друга държава членка, прилагащо режима за малки предприятия в ЕС — при надвишаване на националния праг или на прага в Съюза	7-дневен срок от датата на надвишаване на прага
Лице от друга държава членка, което не прилага режима за малки предприятия, и лице, установено извън Европейския съюз	Не по-късно от 7 дни преди датата, на която данъкът за първата облагаема доставка с място на изпълнение в страната става изискуем

(ЗДДС, чл. 96, ал. 6)

7. Кога регистрацията може да бъде отказана

Във всички случаи на задължителна регистрация по общия ред органът по приходите може да откаже да регистрира лице, на което приходната администрация е прекратила или отказала регистрация, до отпадане на основанието за deregистрация или на отказа за регистрация, или до изтичане на **24 месеца**, считано от началото на месеца, следващ месеца на deregистрацията или отказа за регистрация. (ЗДДС, чл. 96, ал. 5)

Основанията, на които регистрацията се отказва или прекратява: компетентният орган по приходите може да откаже да регистрира или да прекрати регистрацията на лице, което:

1. не може да бъде открито на посочения от него адрес за кореспонденция по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
2. промени адреса си за кореспонденция и не уведоми по предвидения за това ред;
3. системно не изпълнява задълженията си по закона;
4. има публични задължения, събирани от Националната агенция за приходите, общата стойност на които надхвърля стойността на активите му, намалена с неговите задължения;
5. не посочи електронен адрес за кореспонденция за период, по-дълъг от три месеца от възникване на задължението за уведомяване;
6. не представи или не осигури достъп до издадени или съставени от него оригинални счетоводни документи, изискани от органа по приходите, освен ако документите са загубени или унищожени, за което лицето е уведомило органите по приходите.

(ЗДДС, чл. 176)

Източници: Закон за данък върху добавената стойност — чл. 10, ал. 1; чл. 21, ал. 6; чл. 26, ал. 3; чл. 46; чл. 47; чл. 51, ал. 1; чл. 82, ал. 2; чл. 96; чл. 154, ал. 1; чл. 156, ал. 1; чл. 168б; чл. 168в; чл. 168е; чл. 168к; чл. 176; глава трета; глави шестнадесета, седемнадесета и деветнадесета; § 1, т. 34, 83, 93 и 105 от допълнителните разпоредби · Данъчно-осигурителен процесуален кодекс — § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби · Търговски закон — чл. 15, чл. 60 и глава шестнадесета · Закон за въвеждане на еврото в Република България — чл. 11, ал. 2 и чл. 12 – 13

Счетоводни услуги ВЪЗМОЖНОСТ-И · vazmojnosti.com · office@vazmojnosti.com

Материалът има информационен характер и не замества консултация по конкретен случай.